

Briuselis, 2025 m. spalio 20 d.
(OR. en)

14250/25

Tarpinstitucinė byla:
2025/0180 (COD)

ENER 538
POLCOM 304
CODEC 1577

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 13869/25

Dalykas: Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO
dėl laipsniško gamtinių dujų importo iš Rusijos nutraukimo ir galimos
energetinės priklausomybės stebėsenos gerinimo, kuriuo iš dalies
keičiamas Reglamentas (ES) 2017/1938
– Bendras požiūris

Delegacijoms priede pateikiamas Tarybos bendras požiūris dėl pirmiau nurodyto pasiūlymo; Taryba (transportas, telekomunikacijos ir energetika) šį bendrą požiūrį priėmė 2025 m. spalio 20 d. įvykusiame posėdyje.

Bendru požiūriu nustatoma preliminarinė Tarybos pozicija dėl šio pasiūlymo ir jis yra derybų su Europos Parlamentu pagrindas.

2025/0180 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl laipsniško gamtinių dujų importo iš Rusijos nutraukimo ir galimos energetinės priklausomybės stebėsenos gerinimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/1938

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 194 straipsnio 2 dalį ir 207 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

¹ OL C, ...

² OL C, ...

- (1) 2022 m. vasario mėn. neteisėta Rusijos Federacijos plataus masto invazija į Ukrainą atskleidė dramatiškus esamos priklausomybės nuo Rusijos gamtinių dujų padarinius rinkoms ir saugumui. Todėl 2022 m. kovo 11 d. Versalio deklaracijoje valstybių ar vyriausybių vadovai susitarė laipsniškai mažinti ir galiausiai visiškai panaikinti priklausomybę nuo Rusijos energijos. 2022 m. kovo 8 d. komunikate „REPowerEU“ ir 2022 m. gegužės 18 d. plane „REPowerEU“ pasiūlyta konkrečių priemonių, kad būtų įmanoma saugiai, įperkamai ir tvariai diversifikuojant visiškai atsisakyti energijos importo iš Rusijos. Nuo to laiko padaryta didelė pažanga įvairinant dujų tiekimą, kad jis būtų ne iš Rusijos Federacijos. Kadangi likęs į Sąjungą patenkančių Rusijos gamtinių dujų kiekis vis dar didelis, Komisija savo 2025 m. gegužės 6 d. su „REPowerEU“ susijusiose „Energijos importo iš Rusijos nutraukimo veiksmų gairėse“ paskelbė ketinanti pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo būtų laipsniškai visai nutrauktas Rusijos dujų importas ir patobulinta esama energetinės priklausomybės mažinimo sistema;
- (2) Rusijos Federacija buvo daug kartų be įspėjimo ir nepagrįstai sumažinusi ir nutraukusi tiekimą jau prieš plataus masto karinę invaziją į Ukrainą, o nuo invazijos pradžios energiją naudojo kaip ginklą, – tai rodo, kad ji sistemingai išnaudojo esamą priklausomybę nuo Rusijos dujų tiekimo, kad pakenktų Sąjungos ekonomikai. Tai padarė labai neigiamą poveikį valstybėms narėms ir apskritai Sąjungos ekonominiam saugumui. Todėl Sąjunga nebegali Rusijos Federacijos ir jos energetikos bendrovių laikyti patikimomis prekybos energija partnerėmis;

- (3) 2006 m. sausio mėn. Rusijos Federacija šaltuoju laikotarpiu sustabdė gamtinių dujų tiekimą kai kurioms Pietryčių ir Vidurio Europos šalims, taip sukeldama kainų augimą ir pakenkdama ar grasindama padaryti žalą piliečiams. 2009 m. sausio 6 d. Rusijos Federacija vėl visiškai nutraukė dujų tranzitą per Ukrainą, ir dėl to nukentėjo 18 valstybių narių, ypač Vidurio ir Rytų Europoje. Dėl šių tiekimo sutrikimų regione ir visoje Sąjungoje buvo labai sutrikdytos dujų rinkos. Kai kuriose valstybėse narėse gamtinių dujų srautai beveik 14 dienų buvo nuliniai, todėl mokyklose ir gamyklose teko nutraukti šildymą ir jos buvo priverstos paskelbti nepaprastąją padėtį. 2014 m. Rusijos Federacija įsiveržė į Krymą ir neteisėtai jį aneksavo, užgrobė Ukrainos dujų gavybos turtą Kryme ir kelioms valstybėms narėms, kurios paskelbė, kad tieks Ukrainai dujas, sumažino dujų tiekimą, o tai lėmė rinkos sutrikimus, išaugusias kainas ir pakenkė ekonominiam saugumui. Praeityje Rusijos Federacijos valstybės kontroliuojama eksportuotoja-monopolistė „Gazprom“ buvo keletą Komisijos tyrimų dėl galimo Sąjungos konkurencijos taisyklių pažeidimo objektas ir po to pakeitė savo elgesį rinkoje, kad išspręstų Komisijos nurodytas konkurencijos problemas. Kai kuriais atvejais nagrinėjami konkurencijos klausimai buvo susiję su „Gazprom“ dujų tiekimo sutartyse nustatytais vadinamaisiais teritoriniais apribojimais, kuriais draudžiama perparduoti dujas už šalies gavėjos ribų, taip pat įrodymais, kad „Gazprom“ taikė nesąžiningą kainodaros praktiką ir energijos tiekimą siejo su politinėmis nuolaidomis, susijusiomis su dalyvavimu Rusijos dujotiekių projektuose arba Sąjungos energetikos turto kontrolės įgijimu;

- (4) nuo 2022 m. vasario mėn. vykstantis neišprovokuotas ir nepateisinamas Rusijos Federacijos karas prieš Ukrainą ir paskesnis instrumentalizuotas dujų tiekimo sumažinimas kartu su manipuliavimu rinkomis tyčia trikdamas dujų srautus aiškiai parodė pažeidžiamumą ir priklausomybę Sąjungoje ir jos valstybėse narėse, kurie aktyviai gali suduoti didelį tiesioginį smūgį Sąjungos dujų rinkos veikimui, Sąjungos ekonomikai bei jos esminiams saugumo interesams ir padaryti tiesioginę žalą Sąjungos piliečiams, nes energijos tiekimo sutrikimai gali pakenkti piliečių sveikatai ar kelti pavojų jų gyvybei. Iš įrodymų matyti, kad valstybės kontroliuojama bendrovė „Gazprom“ sąmoningai manipuliavo Sąjungos energijos rinkomis, kad padidintų energijos kainas. „Gazprom“ kontroliuojamos didelės požeminės saugyklos Sąjungoje buvo paliktos tokios tuščios, kokios anksčiau nėra buvusios, o prieš invaziją Rusijos bendrovės sumažino pardavimą Sąjungos dujų prekybos centruose ir visiškai liovėsi naudoti savo pačių pardavimo platformas, tuo paveikdamos trumpojo laikotarpio rinkas ir pablogindamos jau ir taip įtemptą tiekimo padėtį po Rusijos Federacijos neteisėtos invazijos į Ukrainą. Nuo 2022 m. kovo mėn. Rusijos Federacija sistemingai stabdė arba mažino gamtinių dujų tiekimą valstybėms narėms, o tai lėmė didelius Sąjungos dujų rinkos sutrikimus. Tai visų pirma paveikė tiekimą Sąjungai dujotiekiu „Yamal“, tiekimą Suomijai ir tiekimą dujotiekiu „Nord Stream 1“, kuriame „Gazprom“ pirmiausia sumažino srautus, o galiausiai visai nutraukė tiekimą dujotiekiu;
- (5) Rusijos Federacijai dujų tiekimą naudojant kaip ginklą ir manipuliuojant rinka sąmoningais dujų srautų trikdymais, 2022 m. energijos kainos Sąjungoje smarkiai pakilo ir pasiekė precedento neturintį lygį, t. y. iki aštuonių kartų viršijo ankstesnių metų vidurkį. Iš to atsiradęs poreikis rasti alternatyvius dujų tiekimo šaltinius, pakeisti tiekimo maršrutus, užpildyti saugyklas žiemai ir rasti Sąjungos dujų infrastruktūros perkrovų problemų sprendimus prisidėjo prie didelio kainų svyravimo ir precedento neturinčių kainų šuolių 2022 m.;

- (6) išskirtinai aukštos dujų kainos lėmė dideles elektros energijos kainas ir kitų energinių produktų kainų kilimą, o dėl to ilgai truko didelė infliacija. Dėl aukštų energijos kainų kilusi gili ekonomikos krizė ir neigiamas augimo tempas daugelyje valstybių narių sukėlė pavojų Sąjungos ekonomikai, pakirto vartotojų perkamąją galią ir padidino gamybos kaštus, todėl kilo pavojus socialinei sanglaudai ir stabilumui, net žmonių gyvybei ar sveikatai. Dėl tiekimo sutrikimų taip pat kilo labai rimtų problemų užtikrinant energijos tiekimo saugumą Sąjungoje ir 11 valstybių narių buvo priverstos paskelbti energetikos krizės lygį pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2017/1938³. Per tą krizę manipuliavimas rinka išnaudojant Sąjungos priklausomybę sudarė sąlygas Rusijos Federacijai gauti rekordiškai didelį pelną iš likusios prekybos energija su Europa; 2024 m. pajamos iš dujų importo tebesiekė 15 mlrd. EUR. Tos pajamos galėtų būti naudojamos tolesniems ekonominiams išpuoliams prieš Sąjungą finansuoti ir kenktų ekonominiam saugumui. Jos taip pat galėtų būti naudojamos agresijos karui prieš Ukrainą, kuris kelia didelę grėsmę politiniam ir ekonominiam stabilumui Europoje, finansuoti;

³ 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010, (OL L 280, 2017 10 28, p. 1).

- (7) pastarojo meto krizė parodė, kad siekiant išsaugoti rinkos stabilumą ir apsaugoti žmonių gyvybę bei sveikatą, taip pat esminius Sąjungos saugumo interesus, labai svarbūs yra pasitikėjimu grindžiami prekybos santykiai su energinius produktus tiekiančiais partneriais, be kita ko, dėl to, kad Sąjunga labai priklauso nuo energijos importo iš trečiųjų šalių. Jei energijos tiekimas iš Rusijos Federacijos būtų išlaikytas, Sąjungai nuolat grėstų ekonominė ir saugumo rizika; todėl energijos tiekimo saugumas sumažėtų, o ne padidėtų. Net ir priklausomybė nuo mažesnės apimties Rusijos dujų importo gali, jei Rusijos Federacija tuo piktnaudžiautų, labai (net jeigu ir laikinai) iškreipti kainų dinamiką ir sutrikdyti energijos rinkas, visų pirma tuose regionuose, kurie vis dar labai priklausomi nuo importo iš Rusijos Federacijos. Atsižvelgiant į nuo seno ir nuolat naudojamą manipuliavimo rinką ir tiekimo sutrikdymų modelį ir į tai, kad Rusijos Federacijos vyriausybė prekybą dujomis nuolat naudoja kaip ginklą politikos, o ne prekybos tikslams siekti, tikslinga imtis priemonių, kad būtų panaikintas išliekantis Sąjungos pažeidžiamumas, atsirandantis dėl gamtinių dujų importo iš Rusijos Federacijos tiek dujotiekiais, tiek suskystintų gamtinių dujų (SGD) forma;

- (8) šio reglamento 3 straipsnyje numatyti tarptautinių sandorių apribojimai dera su Sąjungos išorės veiksmais kitose srityse, kaip reikalaujama Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 21 straipsnio 3 dalyje. Pastaraisiais metais, ypač nuo 2022 m., Sąjungos ir Rusijos Federacijos santykių būklė labai pablogėjo. Šį santykių pablogėjimą lėmė tai, kad Rusijos Federacija akivaizdžiai nepaiso tarptautinės teisės, ir visų pirma neišprovokuotas ir nepateisinamas jos agresijos karas prieš Ukrainą. Nuo 2014 m. liepos mėn. Sąjunga, reaguodama į Rusijos Federacijos veiksmus prieš Ukrainą, palaipsniui įvedė prekybos su Rusijos Federacija ribojamąsias priemones. Dėl išimčių, taikomų pagal Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutartį, visų pirma 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos XXI straipsnį (saugumo išimtys), ir analogiškų išimčių pagal Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą su Rusijos Federacija, Sąjunga gali iš Rusijos Federacijos importuojamoms prekėms netaikyti lengvatų, taikomų iš kitų šalių importuojamiems panašiams produktams, (didžiausio palankumo režimo). Todėl Sąjungai nėra kliūčių nustatyti prekių importo iš Rusijos Federacijos draudimus ar apribojimus, jei Sąjunga mano, kad tokios priemonės, kurių imamasi susiklosčius Sąjungos ir Rusijos Federacijos tarptautinių santykių ekstremaliai padėčiai, yra būtinos Sąjungos esminiams saugumo interesams apsaugoti;
- (9) siekiant stiprinti ir išlaikyti energetinį saugumą Sąjungoje, labai svarbu įvairinti SGD importo šaltinius. Siekiant išvengti bet kokios rizikos, kad ilgalaikis Rusijos bendrovių praktikuojamas SGD terminalų pajėgumų rezervavimas galėtų būti panaudotas siekiant trukdyti importui iš alternatyvių šaltinių pasitelkiant pajėgumų kaupavimo praktiką, nacionalinės reguliavimo institucijos ir konkurencijos institucijos, kai tinkama, turi visapusiškai pasinaudoti tvirtomis teisinėmis priemonėmis, prieinamomis pagal nacionalinę ir Europos energetikos ir konkurencijos teisę;

- (10) Komisija atidžiai įvertino galimo draudimo importuoti gamtines dujas iš Rusijos poveikį Sąjungai ir jos valstybėms narėms. Iš tiesų, nuo 2022 m. buvo atliktas ir paskelbtas parengiamasis darbas ir kelios išsamios visiško Rusijos dujų atsisakymo pasekmių analizės ir Komisija taip pat turėjo progą pasisemti informacijos per daugelį konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais, išorės ekspertais ir agentūromis, taip pat iš Rusijos dujų laipsniško atsisakymo poveikio tyrimų. Komisijos analizė parodė, kad jei gamtinių dujų importo iš Rusijos atsisakymas vyktų palaipsniui, koordinuotai, gerai pasirengus ir laikantis solidarumo dvasios, jis energijos kainoms Sąjungoje veikiausiai turėtų ribotą poveikį ir Sąjungos energijos tiekimo saugumą padidintų, o ne jam sukeltų pavojų, nes iš Sąjungos rinkų pasitrauktų nepatikima prekybos partnerė. Kaip nurodyta „REPowerEU“ veiksmų gairėse, įgyvendinant planą „REPowerEU“ jau sumažinta Sąjungos priklausomybė nuo Rusijos Federacijos tiekimo, pavyzdžiui, taikant dujų poreikio mažinimo arba spartesnio atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimo priemones, taip pat aktyviai remiant energijos tiekimo įvairinimą ir bendru dujų pirkimu didinant Sąjungos derybinę galią. Poveikio vertinimas taip pat parodė, kad iš anksto koordinuojant įvairinimo politiką žalingo poveikio kainoms ar tiekimui galima išvengti;

- (11) siūlomas reglamentas visiškai dera su Sąjungos strategija mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro importo intensyvinant dekarbonizaciją ir sparčiai didinant viduje pagamintos švarios energijos kieki. Kaip nurodyta „REPowerEU“ veiksmų gairėse, įgyvendinant planą „REPowerEU“ 2022–2024 m. laikotarpiu kasmet jau sutaupyta didelis kiekis – daugiau kaip 60 mlrd. kubinių metrų dujų – kuri būtų tekę importuoti, ir Sąjunga sumažino priklausomybę nuo tiekimo iš Rusijos Federacijos. Taip sumažinti priklausomybę buvo galima priemonėmis, kuriomis mažinamas dujų poreikis arba spartinama žaliąji pertvarka greičiau diegiant vėjo ir saulės energijos gamybos pajėgumus, – dėl jų gerokai padidėjo atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis energijos rūšių derinyje, taip pat aktyviai remiant energijos tiekimo įvairinimą ir bendrų dujų pirkimu didinant Sąjungos derybinę galią. Be to, tikimasi, kad iki galo įgyvendinus energetikos pertvarką, neseniai priimtą Iperkamos energijos veiksmų planą ir kitas priemones, visų pirma investicijas į energijai imliems produktams, pvz., trąšoms, skirtų mažanglių alternatyvų gamybą, iki 2030 m. bus galima pakeisti iki 100 mlrd. kubinių gamtinių dujų. Dėl to bus lengviau laipsniškai atsisakyti dujų importo iš Rusijos Federacijos;
- (11a) rengdama įvairinimo planus, Komisija turėtų koordinuotai ir solidariai bendradarbiauti su valstybėmis narėmis, visų pirma Vidurio ir Pietryčių Europoje, kad būtų nustatytos gamtinių dujų tiekimo alternatyvos. Nauji ištekliai galėtų ne tik padidinti tiekimo saugumą, bet ir kompensuoti prarastas pajamas naudojant esamą infrastruktūrą, kuri anksčiau buvo naudojama Rusijos dujoms transportuoti;
- (12) pagal Versalio deklaraciją ir komunikatą „REPowerEU“ daug dujų importuotojų jau nutraukė arba gerokai sumažino savo dujų tiekimą iš Rusijos Federacijos. Kaip nurodyta poveikių vertinime, likusių galiojančiose tiekimo sutartyse numatytų dujų kiekių galima laipsniškai atsisakyti be didelio ekonominio poveikio ar rizikos tiekimo saugumui, nes pasaulinėje dujų rinkoje pakanka alternatyvių tiekėjų, Europos Sąjungos dujų rinka yra gerai tarpusavyje sujungta ir egzistuoja pakankama importo infrastruktūra;

- (12a) kai kuriais atvejais SGD kroviniais gabenamos skirtingose šalyse pagamintos ir sumaišytos SGD. Draudimas taip pat turėtų būti taikomas Rusijoje pagamintų dujų kiekiui tokiuose krovinuose. Jei importuotojai gali vienareikšmiškai dokumentais patvirtinti atitinkamas ne Rusijoje pagamintų SGD dalis, turėtų būti galima importuoti SGD krovinyje esančius ne Rusijoje pagamintų SGD kiekius;
- (13) trumpalaikės tiekimo sutartys yra susijusios su mažesniais kiekiais nei didelės apimties ilgalaikės tiekimo sutartys, kurias importuotojai yra sudarę su Rusijos bendrovėmis. Kai įsigalios šis reglamentas, tos galiojančios trumpalaikės tiekimo sutartys bet kuriuo atveju bus bebaigiančios galioti. Taigi dėl galiojančių trumpalaikių tiekimo sutarčių kylanti rizika ekonominiam saugumui yra nedidelė. Todėl tikslinga importo draudimą pradėti taikyti galiojančioms trumpalaikėms tiekimo sutartims ne iškart, o numatyti pereinamąjį etapą iki 2026 m. birželio 17 d.;
- (14) dujų importo draudimo nuo 2026 m. sausio 1 d. išimtis taip pat turėtų būti taikoma galiojančioms ilgalaikėms tiekimo sutartims. Ilgalaikės tiekimo sutartis sudariusiems importuotojams paprastai reikės daugiau laiko alternatyviems tiekimo maršrutams ir šaltiniams rasti negu trumpalaikių sutarčių turėtojams, taip pat dėl to, kad ilgalaikės tiekimo sutartys paprastai yra susijusios su gerokai didesniais per laiką tiekiamais kiekiais nei trumpalaikės tiekimo sutartys. Todėl reikėtų nustatyti pereinamąjį laikotarpį, kad ilgalaikių tiekimo sutarčių turėtojai turėtų pakankamai laiko tvarkingai įvairinti tiekimą;

- (15) kai kurioms žemyninėms šalims, kurioms šiuo metu vis dar tiekama pagal galiojančias ilgalaikes Rusijos dujų tiekimo dujotiekiais sutartis, naujausi tiekimo iš Rusijos Federacijos maršrutų pakeitimai daro konkretų poveikį, nes maršrutai, kuriais joms perduodamos sutartyse numatytos dujos, yra riboti arba nėra jokių alternatyvių maršrutų. Siekdami ištaisyti padėtį, tiekėjai iš kitų valstybių narių šiuo metu užtikrina dujų tiekimą dujotiekiais pagal trumpalaikes tiekimo sutartis su tiekėjais iš Rusijos Federacijos per neperkrautus sujungimo taškus. Dėl šios labai specifinės padėties pereinamasis laikotarpis, kurio reikia naujiems tiekėjams rasti, taip pat turėtų būti taikomas toms trumpalaikėms tiekimo sutartims su tiekėjais iš Rusijos Federacijos, kurių pagrindu dujos tiekiamos žemyninėms šalims, paveiktoms Rusijos dujų tiekimo maršrutų pokyčių;
- (16) nors atrodo pagrįsta, kad galiojančioms ankstesnėms sutartims Rusijos dujų importo draudimas nebūtų taikomas iš karto, tokia išimtis turėtų būti taikoma ne visoms iki šio reglamento įsigaliojimo sudarytomis sutartims. Iš tiesų, Rusijos tiekėjai gali būti paskatinti laikotarpiu nuo Komisijos pasiūlymo dėl šio reglamento paskelbimo iki draudimo įsigaliojimo padidinti esamą tiekimą sudarydami naujas sutartis, padidindami apimtį galiojančių sutarčių pakeitimais arba naudodamiesi galiojančiose sutartyse numatytu lankstumu. Siekiant užtikrinti, kad dėl šio reglamento importas iš Rusijos Federacijos sumažėtų, o ne padidėtų, šiuo reglamentu turėtų būti vengiama paskatų bendrovėms sudaryti naujas Rusijos dujų importo sutartis laikotarpiu nuo Komisijos pasiūlymo dėl šio reglamento paskelbimo iki draudimo įsigaliojimo. Iš tiesų valstybių ar vyriausybių vadovai jau 2022 m. kovo mėn. įsipareigojo laipsniškai nutraukti Rusijos dujų tiekimą. Komisija rėmėsi šiuo įsipareigojimu pasiūlydama strategiją „REPowerEU“, planą „REPowerEU“ ir veiksmų gaires „REPowerEU“. Po pasiūlymo dėl šio reglamento paskelbimo datos sudarytų sutarčių nebetinka laikyti ankstesnėmis sutartimis. Todėl sutartims, sudarytoms po 2025 m. birželio 17 d., neturėtų būti taikomos išimtinės nuostatos dėl pereinamojo laikotarpio, taikomos galiojančioms trumpalaikėms ir ilgalaikėms tiekimo sutartims;

- (17) siekiant išvengti, kad galiojančiose tiekimo sutartyse numatytas importo kiekis būtų didinamas, taikant šį reglamentą galiojančių tiekimo sutarčių pakeitimai turėtų būti laikomi naujomis sutartimis, o padidinus importo apimtį naudojantis sutartyse numatytu lankstumu pereinamasis laikotarpis neturėtų būti taikomas. Tam tikrais atvejais būtinam galiojančių sutarčių keitimui turėtų būti numatytos išimtys, jei dėl tų pakeitimų nepadidėja sutartyje numatyti kiekiai arba nepraailginamas tiekimo laikas; Kainų svyravimai, atsirandantys dėl kainų indeksavimo, kuris jau buvo numatytas esamose tiekimo sutartyse, esamų sutarčių daliniu keitimu nelaikomi;
- (18) šiuo reglamentu nustatomas aiškus teisinis draudimas importuoti Rusijos gamtines dujas ir tai yra Sąjungos suverenus aktas, kurio dujų importuotojai negali kontroliuoti, dėl kurio gamtinių dujų importo iš Rusijos Federacijos vykdymas tampa neteisėtas ir kurio teisinis poveikis yra tiesioginis nesuteikiant jokios diskrecijos valstybėms narėms dėl jo taikymo;
- (19) kitaip nei kitos prekės, gamtinės dujos yra vienuose biržos prekė, kuria prekiaujama dideliais kiekiais ir kuri dažnai kelis kartus perparduodama didmeniniu lygmeniu vienu prekyautojų kitiems. Atsižvelgiant į ypatingą gamtinių dujų kilmės atsekimo sudėtingumą ir į tai, kad Rusijos tiekėjai gali mėginti apeiti šį reglamentą, pavyzdžiui, parduodami per tarpininkus, perkraudami arba transportuodami per kitas šalis, šiame reglamente turėtų būti numatyta veiksminga draudimo apėjimo prevencijos sistema. Todėl atitinkamos institucijos turėtų būti įgalintos imtis būtinų veiksmų, kad nustatytų, ar gamtinės dujos iš Rusijos Federacijos į Sąjungos muitų teritoriją tiekiamos taikant schemas, sukurtas siekiant apeiti šio reglamento taisykles. Spręsdama, ar gamtinės dujos išleidžiamos į laisvą apyvartą Sąjungoje, muitinė turėtų galėti ne tik remtis muitinės deklaracijoje pateikta informacija, bet ir, remdamasi kita turima informacija, įvertinti, kai jai tai atrodo aktualu, ar į Sąjungą įvežtą prekę iš tikrųjų ketinama išleisti į laisvą apyvartą. Reglamente taip pat turėtų būti reikalaujama nustatyti į Sąjungą importuojamų gamtinių dujų gavybos šalį ir tiekimo grandinę;

- (20) visų pirma gamtinių dujų importuotojai turėtų būti įpareigoti pateikti institucijoms visą informaciją, kurios reikia norint nustatyti į Sąjungą importuojamų gamtinių dujų gavybos šalį ir nuspręsti, ar importuojamoms dujoms taikomas bendras draudimas ar viena iš jo išimčių. Sąvoka „kilmė“ pagal Sąjungos muitų teisę ne visada leidžia nustatyti importuojamų dujų gavybos šalį, pavyzdžiui, kai dujos buvo apdorotos (pvz., suskystintos arba pakartotinai dujintos) išvežus iš Rusijos Federacijos. Todėl reglamentas taip pat turėtų būti taikomas tais atvejais, kai kilmės šalis pagal Sąjungos muitų teisę skiriasi nuo dujų gavybos šalies, ir jame turėtų būti numatytas mechanizmas, skirtas patikrinti, ar gamtinės dujos buvo išgautos ar suskystintos Rusijos Federacijoje. Bet kokioms dujoms, kurios prieš jas importuojant į ES buvo eksportuotos iš Rusijos Federacijos tiesiogiai jas eksportuojant iš Rusijos į ES arba netiesiogiai eksportuojant per trečiąją šalį, išskyrus tranzito atvejus, turėtų būti taikomas draudimas;
- (20a) atsižvelgiant į dujotiekiais tiekiamų dujų ir SGD ypatumus ir siekiant sudaryti sąlygas sklandžiam gavybos šalies tikrinimo procesui ir galimų išimčių taikymo sąlygas prieš dujų įvežimą į Sąjungos muitų teritoriją, turėtų būti nustatytas išankstinių leidimų išdavimo procesas. Neturint leidimo, importuoti turėtų būti atsisakyta. Leidimą suteikiančios institucijos turėtų būti iš anksto informuojamos apie numatomą importą į Sąjungą ir joms turėtų būti pateikta informacija, būtina siekiant patikrinti gavybos šalį arba tai, ar įvykdytos šiame reglamente nustatytos išimties taikymo sąlygos. Siekiant palengvinti dujų importą į ES, leidimą suteikiančios institucijos turėtų siekti leidimą išduoti per laikotarpį nuo tada, kai importuotojas pateikia informaciją, iki planuojamo įvežimo į muitų teritoriją, tačiau jos sprendimą gali priimti ir vėlesniame etape, ypač kilus abejonių dėl pateiktos informacijos. Išankstinis leidimas nedaro poveikio esamiems muitinių vykdymo užtikrinimo įgaliojimams. Ta pareiga neturėtų būti taikoma gamtinių dujų importui iš dujas išgaunančių šalių, jei Sąjunga praeityje iš šių šalių importavo didelius dujų kiekius ir jei šios šalys įrodė nenorinčios remti Rusijos dujų sektoriaus uždraudamos importuoti Rusijos dujas, taikydamos ribojamąsias priemones Rusijos dujų infrastruktūrai, Rusijos dujų bendrovėms ar tokias bendroves valdantiems asmenims, arba jei šios šalys neturi infrastruktūros, būtinos gamtinėms dujoms importuoti dujotiekiais ar importuoti SGD. Komisija turėtų sudaryti tokių šalių sąrašą;

- (20b) leidimą suteikiančios institucijos ir muitinės, jei tai nėra tos pačios institucijos, turėtų galėti prašyti visos informacijos, būtinos importo teisėtumui įvertinti. Jos taip pat turėtų galėti remtis iš kitų šaltinių gauta informacija. Kadangi sutarčių sąlygos, kurios lemia vertinimui svarbius elementus, dažnai yra sudėtingos, institucijoms turėtų būti suteikti įgaliojimai prašyti importuotojų pateikti išsamią informaciją apie sutartis, įskaitant visas tiekimo sutartis, išskyrus informaciją apie kainą, kai tai būtina norint suprasti tam tikrų sąlygų kontekstą arba nuorodas į kitas sutarties nuostatas. Į šį reglamentą turėtų būti įtrauktos taisyklės, kuriomis būtų užtikrinta veiksminga atitinkamų įmonių komercinių paslapčių apsauga;
- (21) kai kuri Rusijos dujų perdavimo infrastruktūra yra tiesiogiai sujungta su Sąjunga, o kai kurie Rusiją su Sąjunga jungiantys tranzitiniai vamzdynai eina per trečiąsias šalis ir šiuo metu juose tarp Rusijos Federacijos ir Sąjungos nėra jokių išleidimo taškų. Todėl reglamente turėtų būti daroma prielaida, kad gamtinių dujų, importuojamų į Sąjungą per sienas, jungtis ar sujungimo taškus tarp Rusijos Federacijos ir Sąjungos, Baltarusijos ir Sąjungos arba atgabenamų per dujotiekio „TurkStream“ sujungimo tašką Strandža 2 / Malkočlaras, kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba jos yra tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamos iš Rusijos Federacijos, taip pakeičiant reikalavimą pateikti įrodymą dėl gavybos šalies. Jei tvirtinama, kad prie šių sienų, jungčių ar sujungimo taškų atgabenamoms gamtinėms dujoms taikoma tranzito procedūra per Rusijos Federaciją, turėtų būti taikoma griežta kontrolė. Rusijos Federacija yra didelė dujų eksportuotoja ir praeityje nėra pasireiškusi kaip dujų tranzito šalis – tai lėmė keli veiksniai, tokie kaip pakartotinio dujinimo infrastruktūros trūkumas, prekybos dujomis Rusijos Federacijoje organizavimas naudojant eksporto vamzdynais monopolį, Rusijos dujų bendrovių verslo modeliai, kurie nėra pagrįsti tranzito organizavimu, ir Rusijos geografinė padėtis. Todėl ir atsižvelgiant į Rusijos tiekėjų paskatas apeiti importo draudimą, muitinės turėtų atsisakyti leisti importuoti tariamai tranzitu gabenamus gamtinių dujų kiekius, išskyrus atvejus, kai galima pateikti aiškių įrodymų, kad dujos buvo gabenamos tranzitu per Rusijos Federaciją ir kad jos buvo išgautos kitoje šalyje nei Rusijos Federacija. Pateikti dokumentai turėtų leisti atsekti importuotas dujas iki gavybos vietos;

- (21a) be to, didelis gamtinių dujų kiekis taip pat gali patekti į Sąjungą pagal tranzito procedūrą. Kadangi griežtos dujų importo stebėsenos taisyklės, tokios kaip išankstinis leidimas, netaikomos dujoms, kurios gabenamos per Sąjungą pagal tranzito procedūrą, tikslinga numatyti konkrečias apsaugos priemones, t. y. tranzito stebėsenos režimą, pagal kurį muitinė galėtų veiksmingai stebėti dujų srautus, gabenamus pagal tranzito procedūrą, siekiant užtikrinti, kad gamtinės dujos, kurios pagal tranzito procedūrą gabenamos per Sąjungą, galiausiai nepatektų į laisvą apyvartą Sąjungoje;
- (22) vadovaujantis lojalaus bendradarbiavimo principu, leidimą suteikiančios institucijos, muitinės, reguliavimo institucijos, kompetentingos institucijos, Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER) ir Komisija turėtų bendradarbiauti, kad įgyvendintų šio reglamento nuostatas, ir keistis atitinkama informacija, visų pirma, kai tai susiję su išimčių, leidžiančių importuoti Rusijos gamtines dujas po 2026 m. sausio 1 d., įvertinimu. Muitinės, reguliavimo institucijos, kompetentingos institucijos ir ACER turėtų turėti reikiamas priemones ir duomenų bazines, kad prireikus būtų užtikrintas dalijimasis atitinkama informacija tarp nacionalinių institucijų ir institucijų skirtingose valstybėse narėse. ACER turėtų prisidėti prie įgyvendinimo stebėsenos proceso savo ekspertinėmis žiniomis. Siekdamas palengvinti reikalingų sąveikių jungtinių informacinių sistemų kūrimą, Komisija ir valstybės narės gali svarstyti galimybes pasinaudoti turimu Vidaus saugumo fondo (VSF) biudžetu. Muitinės turėtų kas mėnesį teikti naujausią informaciją reguliavimo institucijoms, kompetentingoms institucijoms ir Komisijai apie pagrindinius elementus, susijusius su Rusijos dujų importo raida, tokius kaip kiekiai, importuojami pagal ilgalaikes ar trumpalaikes tiekimo sutartis, įleidimo taškai arba sutarčių partneriai;

- (23) Rusijos dujų tiekimo per Ukrainą laipsniško nutraukimo patirtis parodė, kad geras pasirengimas ir koordinavimas laikantis solidarumo gali veiksmingai užkirsti kelią rinkos sutrikimams arba tiekimo saugumo problemoms, kurios gali kilti keičiant dujų tiekėjus. Siekdamas koordinuotai pasirengti visiškam rusiškų dujų atsisakymui 2028 m. ir suteikti rinkai pakankamai laiko iš anksto pasirengti susijusiems pokyčiams nekeliant pavojaus dujų tiekimo saugumui ar nedarant didelio poveikio energijos kainoms, valstybės narės turėtų parengti nacionalinius įvairinimo planus ir juos pateikti ne vėliau kaip 2026 m. kovo 1 d. Tiems planams turėtų būti taikomos profesinės paslapties taisyklės ir jie neturėtų būti atskleidžiami be atitinkamos valstybės narės sutikimo. Juose turėtų būti aprašytos numatytos nacionalinio ar regioninio lygmens priemonės, kuriomis siekiama mažinti poreikį, skatinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą ir užtikrinti alternatyvų tiekimą, taip pat galimos techninės, dėl sutarties kylančios ar reguliavimo kliūtys, kurios gali apsunkinti įvairinimo procesą. Kadangi įvairinimo procese gali reikėti koordinuoti priemones nacionaliniu, regioniniu ar Sąjungos lygmeniu, Komisija turėtų įvertinti nacionalinius įvairinimo planus ir galėti pateikti rekomendacijas, kuriose prireikus pasiūlytų pakeitimus;
- (24) Versalio deklaracijoje valstybių arba vyriausybių vadovai įsipareigojo laipsniškai nutraukti iš Rusijos Federacijos ne tik gamtinių dujų tiekimą, bet ir kitą energijos tiekimą, visų pirma, naftos tiekimą. Nors ribojamosios priemonės, kuriomis užtikrinamas laipsniškas naftos importo iš Rusijos Federacijos nutraukimas, jau taikomos, ir naftos importas gerokai sumažėjo, tolesniam laipsniškam Rusijos naftos atsisakymui gali prireikti specifinių parengiamųjų veiksmų ir koordinavimo su kaimyninėmis šalimis. Todėl valstybės narės taip pat turėtų parengti naftai skirtus nacionalinius įvairinimo planus, o Komisijai turėtų būti numatytos galimybės dėl tų planų pateikti rekomendacijas. Tiems planams turėtų būti taikomos profesinės paslapties taisyklės ir jie neturėtų būti atskleidžiami be atitinkamos valstybės narės sutikimo;

- (25) 2022 ir 2023 m. dujų krizės metu įgyta patirtis parodė, kad siekiant stebėti dujų tiekimą Sąjungoje labai svarbu turėti visapusiškos informacijos apie tiekimo padėtį ir galimą priklausomybę nuo tiekimo. Todėl Rusijos dujų importuotojai, kurie naudojami šiame reglamente nustatytais išimtimis, turėtų pateikti Komisijai visą informaciją, kurios reikia norint veiksmingai įvertinti galimą riziką prekybai dujomis. Ta informacija turėtų apimti atitinkamų dujų tiekimo sutarčių pagrindinius parametrus ar net iš visas teksto dalis, išskyrus informaciją apie kainą, kai tai būtina siekiant suprasti tam tikrų sąlygų kontekstą arba nuorodas į kitas sutarties nuostatas. Stebėdama dujų tiekimą Sąjungoje, Komisija taip pat turėtų atsižvelgti į muitinių pateiktą informaciją apie importą ir į nacionalinius įvairinimo planus įtrauktą informaciją. Komisija apie laipsniško atsisakymo procesą Sąjungos lygmeniu turėtų reguliariai informuoti Reglamentu (ES) 2017/1938 įsteigtą Dujų koordinavimo grupę ir teikti metinę Rusijos dujų laipsniško atsisakymo ataskaitą, kurią gali lydėti specifinės Sąjungos rekomendacijos ir veiksmai laipsniško atsisakymo procesui paspartinti;
- (26) valstybės narės ir Sąjunga turėtų glaudžiai bendradarbiauti įgyvendinant šį reglamentą, be kita ko, kiek tai susiję su galimomis ginčų sprendimo procedūromis. Kai taikytina, Reglamente (ES) Nr. 1219/2012⁴ ir Reglamente (ES) Nr. 912/2014⁵ nustatyta išsamesnė informacija apie bendradarbiavimą ir finansinės atsakomybės paskirstymą tarp valstybių narių ir Sąjungos, kiek tai susiję su galimais investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo atvejais, susijusiais su šiuo reglamentu.

⁴ 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1219/2012, kuriuo nustatoma valstybių narių ir trečiųjų šalių dvišaliams investicijų susitarimams skirta pereinamojo laikotarpio tvarka (OL L 351, 2012 12 20, p. 40).

⁵ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 912/2014, kuriuo nustatoma finansinės atsakomybės, susijusios su investuotojų ir valstybės ginčų sprendimu teismuose, įsteigtuose tarptautiniais susitarimais, kurių šalis yra Europos Sąjunga, paskirstymo tvarka (OL L 257, 2014 8 28, p. 121).

- (26a) atsižvelgiant į pastarojo meto Rusijos Federacijos praktiką vienašališkai keisti sutartas teismo ir arbitražo procedūras ir joms trukdyti, nei paveikti asmenys, nei Sąjunga ar valstybės narės negali būti laikomi atsakingais už teismo sprendimus, arbitražo sprendimus ar kitus teismo sprendimus, priimtus pagal neteisėtas procedūras, kurių atžvilgiu pagal atitinkamą jurisdikciją nėra galimybės veiksmingai pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis;
- (27) Sąjunga sukūrė tvirtą teisinę sistemą, kad būtų nuolat užtikrintas dujų tiekimo saugumas ir koordinuotai sprendžiamos galimos tiekimo krizės, be kita ko, taikant įpareigojimą valstybėms narėms užtikrinti veiksmingą ir praktinį solidarumą su dujų poreikį patiriančiomis kaimyninėmis šalimis. Komisija turėtų nuolat Sąjungos, regionų ir valstybių narių lygmenimis stebėti dėl prekybos dujomis su Rusijos Federacija dujų tiekimo rinkoje kylančios rizikos pokyčius. Staigių ir didelių pokyčių, pavyzdžiui, pagrindinės importo infrastruktūros neprieinamumo arba kitų rūšių didelių tiekimo sutrikimų, keliančių didelę grėsmę vienos ar daugiau valstybių narių tiekimo saugumui, atveju tikslinga įgalioti Komisiją imtis būtinų neatidėliotinų priemonių ir sustabdyti šiame reglamente nustatytų gamtinių dujų ar SGD importo draudimų taikymą vienoje ar daugiau valstybių narių. Tokiu atveju Komisija taip pat turėtų turėti galimybę sustabdyti pareigos pateikti įrodymus dėl gavybos šalies prieš įvežimą į Sąjungos muitų teritoriją vykdymą, kad tuoj pat būtų sudarytos palankesnės sąlygos papildomam importui. Toks sustabdymas turėtų būti riboto laiko ir Komisijos įgyvendinimo sprendimu turėtų būti nustatyta tam tikrų papildomų sąlygų, taip užtikrinant, kad bet koku tokiu sustabdymu būtų siekiama tik pašalinti grėsmę. Komisija turėtų informuoti Dujų koordinavimo grupę ir turėtų atidžiai stebėti, kaip toks laikinas sustabdymas taikomas;
- (28) šiuo reglamentu nustatytos priemonės visiškai atitinka energetinio solidarumo principą. Iš tiesų, valstybių narių priklausomybė nuo Rusijos dujų importo skiriasi ir daugelis valstybių narių jau ėmėsi Rusijos dujų laipsniško atsisakymo priemonių. Šiuo reglamento bus užtikrinta, kad Rusijos dujų bus laipsniškai atsisakoma vadovaujantis visoje ES suderintu principu, kartu išsaugant valstybių narių solidarumą;

- (29) kadangi šio reglamento tikslų, susijusių su galimos priklausomybės dėl dujų stebėseną, valstybės narės negali pasiekti deramai, koordinuotai ir be rinkos susiskaidymo rizikos, o tų tikslų būtų geriau ir efektyviau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (30) Sąjungai svarbu, kad būtų nedelsiant laipsniškai panaikinta tolesnė jos ekonominė priklausomybė nuo dujų importo iš Rusijos Federacijos, todėl šis reglamentas turėtų įsigalioti kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Po to, kai 2022 m. kovo mėn. buvo paskelbta Versalio deklaracija ir 2025 m. birželio 17 d. buvo priimtas pasiūlymas dėl šio reglamento, rinkos dalyviai turėjo daug laiko pritaikyti savo tiekimo portfelį. Vis dėlto atrodo tikslinga numatyti pereinamąjį laikotarpį, kad savo tiekimo strategijų dar nepritaikę dujų tiekėjai galėtų imtis būtinų priemonių, kad būtų laikomasi šio reglamento. Todėl draudimas importuoti dujas iš Rusijos Federacijos turėtų būti taikomas tik nuo *[OL: prašom įrašyti datą – 6 savaitės po šio reglamento įsigaliojimo]*. Siekiant galiojančias tiekimo sutartis turintiems importuotojams ir naujas sutartis sudarantiems importuotojams sudaryti sąlygas laiku ir be sutrikimų vykdyti veiksmus, susijusius su būtinu išankstiniu leidimu dėl numatyto dujų importo, šiame reglamente numatytos skirtingos leidimų išdavimo procedūros turėtų būti taikomos dar prieš pradėdant taikyti draudimą importuoti dujas iš Rusijos Federacijos,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

I straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatoma didelės rizikos, kylančios Sąjungos prekybai ir tiekimo saugumui dėl prekybos dujomis su Rusijos Federacija, veiksmingo pašalinimo sistema, nustatant:

- a) laipsnišką gamtinių dujų importo iš Rusijos Federacijos uždraudimą;
- b) to uždraudimo ir naftos importo iš Rusijos Federacijos laipsniško nutraukimo veiksmingo įgyvendinimo ir stebėsenos taisyklės;
- c) nuostatas, skirtas geresniam energijos tiekimo saugumo vertinimui Sąjungoje užtikrinti.

Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) gamtinės dujos – dujos, kurių Kombinuotosios nomenklatūros (KN) kodai yra 2711 11 00 ir 2711 21 00;
- 2) SGD – suskystintos gamtinės dujos, kurių KN kodas yra 2711 11 00;
- 3) dujinės būsenos gamtinės dujos – gamtinės dujos, kurių KN kodas yra 2711 21 00;
- 3a) mišiniai – SGD kiekių, patiektų iš skirtingų kilmės šalių, mišiniai;
- 4) ilgalaikė tiekimo sutartis – ilgesnė nei vienu metų gamtinių dujų tiekimo sutartis, išskyrus gamtinių dujų rinkos išvestinę finansinę priemonę;
- 5) trumpalaikė tiekimo sutartis – ne ilgesnė nei vienu metų gamtinių dujų tiekimo sutartis, išskyrus gamtinių dujų rinkos išvestinę finansinę priemonę;
- 5a) gavybos šalis – šalis, kurioje gamtinės dujos buvo išgautos. Jei kitose šalyse nei Rusijos Federacija išgautos gamtinės dujos yra suskystinamos arba išdujinamos Rusijos Federacijoje, gavybos šalimi laikoma Rusijos Federacija;
- 6) žemyninė šalis – šalis, kuri iš visų pusių yra supama sausumos ir neturi tiesioginės prieigos prie jūros;

- 6b) importas – prekių išleidimas į laisvą apyvartą, kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013 201 straipsnyje;
- 7) importuotojas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris yra deklarantas atitinkamoje muitinės deklaracijoje, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013 5 straipsnio 15 punkte, arba fizinis ar juridinis asmuo, įskaitant susijusias įmones, įvežantis prekes į Sąjungos muitų teritoriją;
- 7a) susijusi įmonė – įmonė, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/34/ES⁶ 2 straipsnio 12 punkte;
- 8) muitinė – muitinė, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013⁷ 5 straipsnio 1 punkte;
- 8a) leidimą suteikianti institucija – institucija, kompetentinga nagrinėti pagal 7 straipsnio 1 ir 2 dalis pateikiamus prašymus suteikti leidimą;
- 9) kompetentinga institucija – kompetentinga institucija, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/1938⁸ 2 straipsnio 7 punkte;
- 10) reguliavimo institucija – reguliavimo institucija, paskirta pagal Direktyvos (ES) 2024/1788 76 straipsnio 1 dalį;

⁶ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB, (OL L 182, 2013 6 29, p. 19).

⁷ 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, (OL L 269, 2013 10 10, p. 1).

⁸ 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010, (OL L 280, 2017 10 28, p. 1).

- 11) kontrolė – kontrolė, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2024/1788 2 straipsnio 55 punkte;
- 12) [...]
- 13) sujungimo taškas – sujungimo taškas, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2024/1788 2 straipsnio 63 punkte;
- 13a) jungtis – jungtis, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2024/1788 2 straipsnio 39 punkte;
- 14) įleidimo taškas – įleidimo taškas, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2024/1788 2 straipsnio 61 punkte;
- 14a) pristatymo vieta – dujų tiekimo sutartyje nurodyta fizinė arba virtuali vieta, į kurią pardavėjas turi pristatyti gamtines dujas ir kurioje pirkėjas turi jas priimti;
- 15) [...]
- 16) sutartiniai kiekiai – pirminėje tiekimo sutartyje nurodyti gamtinių dujų kiekiai, kuriuos pirkėjas privalo pirkti, o pardavėjas privalo pateikti, tačiau neįskaitant kiekių, susidarančių dėl bazinių kiekių pakeitimus numatančių sutartinių nuostatų, pavyzdžiui, apvalinamųjų kiekių, dalinių kiekių, didinamųjų kiekių arba kitų pagal sutarties sąlygas pakeistų kiekių, išskyrus apmokėtinus papildomus kiekius, apmokėtus anksčiau nei 2025 m. birželio 17 d.;
- 16a) apvalinamieji kiekiai – gamtinių dujų kiekiai, atitinkamais metais prie metinio sutartinio kiekio pridedami tam, kad paskutinę krovinių partiją sudarytų pilnas krovinių paketas;

- 16b) daliniai kiekiai – gamtinių dujų kiekis, perkeliamas į kitus sutarties metus, jei per metus pristatytas kiekis yra didesnis arba mažesnis už pakoreguotą metinį sutartinį kiekį po korekcijų; šie kiekiai gali būti ir teigiami, ir neigiami;
- 16c) didinamieji kiekiai – gamtinių dujų kiekiai, kuriuos remdamosi tiekimo sutartimis sutarties šalys gali savo nuožiūra nuspręsti pridėti prie metinio sutartinio kiekio;
- 17) apmokėtini papildomi kiekiai – gamtinių dujų kiekiai, kurių pristatymą pirkėjas turi teisę arba privalo vėlesniais laikotarpiais priimti ir už juos sumokėti, kad būtų laikomasi minimalių reikalavimų pagal principą „imk arba mokėk“ ir kompensuojamas bet koks ankstesniais laikotarpiais nepriimtų sutartinių kiekių trūkumas, kaip numatyta ilgalaikėje tiekimo sutartyje;
- 18) pristatymo tvarkaraštis – dujų tiekimo sutarties šalių sutartas tvarkaraštis arba planas, kuriuose nurodomi nustatytais laiko intervalais pardavėjo pristatytini ir pirkėjo priimtini dujų kiekiai, taip pat pristatymo laikas, vieta ir sąlygos, nustatyti tiekimo sutartyje arba susijusiose veiklos procedūrose;
- 19) kiekio paraiška – kiekio paraiška, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1789⁹ 2 straipsnio 8 punkte;
- 20) nafta – žalia nafta, gamtinių dujų kondensatai, naftos perdirbimo gamyklų žaliavos, priedai, oksigenatai ir kiti angliavandeniliai ir naftos produktai, kurių KN kodai yra 2709 ir 2710.

⁹ 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1789 dėl dujų iš atsinaujinančiųjų išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinkų, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1227/2011, (ES) 2017/1938, (ES) 2019/942 bei (ES) 2022/869 ir Sprendimas (ES) 2017/684 bei panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 715/2009, (OL L, 2024/1789, 2024 7 15).

II SKYRIUS

LAIPSNIŠKAS GAMTINIŲ DUJŲ IMPORTO IŠ RUSIJOS FEDERACIJOS UŽDRAUDIMAS

3 straipsnis

Gamtinių dujų importo iš Rusijos Federacijos draudimas

1. Draudžiama vamzdynais importuoti dujinės būsenos gamtines dujas, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios tiesiogiai ar netiesiogiai yra iš jos eksportuojamos, išskyrus atvejus, kai taikoma viena iš 4 straipsnyje numatytų išimčių.
2. Draudžiama importuoti SGD, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios tiesiogiai ar netiesiogiai yra iš jos eksportuojamos, arba kurios yra gautos iš Rusijos Federacijoje išgautų dujinės būsenos gamtinių dujų, išskyrus atvejus, kai taikoma viena iš 4 straipsnyje numatytų išimčių. Šis draudimas taip pat taikomas mišiniuose esančioms SGD, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios tiesiogiai ar netiesiogiai yra iš jos eksportuojamos.

Esamoms tiekimo sutartims taikomas pereinamasis etapas

1. 3 straipsnis taikomas nuo 2026 m. birželio 17 d., jei leidimą suteikiančioms institucijoms galima įrodyti, kad 3 straipsnyje nurodytas gamtinių dujų importas vykdomas pagal trumpalaikę tiekimo sutartį, sudarytą anksčiau nei 2025 m. birželio 17 d. ir vėliau nepakeistą, išskyrus atvejus, kai pakeitimui taikoma 4 dalis.
2. 3 straipsnis taikomas nuo 2028 m. sausio 1 d., jei leidimą suteikiančioms institucijoms gali būti įrodyta:
 - a) kad 3 straipsnyje nurodytas gamtinių dujų importas yra vykdomas pagal pristatymą į žemyninę šalį numatančią trumpalaikę tiekimo sutartį, kuri yra būtina b punkte nurodytai ilgalaikei tiekimo sutarčiai vykdyti, ir
 - b) yra sudaryta pristatymą į žemyninę šalį numatanti ilgalaikė tiekimo sutartis dėl dujinės būsenos gamtinių dujų importo dujotiekiais:
 - i) o tų dujų kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba jos tiesiogiai ar netiesiogiai yra iš jos eksportuojamos,
 - ii) pagal kurią pristatymo į pirminę pristatymo vietą, esančią prie ES sienos su trečiąja šalimi, nebegalima įvykdyti, ir
 - iii) kuri buvo sudaryta anksčiau nei 2025 m. birželio 17 d. ir vėliau nepakeista, išskyrus atvejus, kai pakeitimui taikoma 4 dalis.

3. 3 straipsnis taikomas nuo 2028 m. sausio 1 d., jei leidimą suteikiančioms institucijoms gali būti įrodyta, kad 3 straipsnyje nurodytas gamtinių dujų importas vykdomas pagal ilgalaikę tiekimo sutartį, sudarytą anksčiau nei 2025 m. birželio 17 d. ir vėliau nepakeistą, išskyrus atvejus, kai pakeitimui taikoma 4 dalis.
4. 1–3 dalyse numatytos išimtys taip pat taikomos esamoms tiekimo sutartims su pakeitimais, kuriais:
 - a) mažinami sutartiniai kiekiai;
 - b) mažinamos kainos ir mokesčiai;
 - c) iš dalies keičiamos konfidencialumo nuostatos;
 - ca) iš dalies keičiamos veiklos procedūros, pvz., informacijos perdavimo procedūros;
 - d) keičiami sutarties šalių adresai;
 - e) susijusios įmonės tarpusavyje perleidžia sutartinius įsipareigojimus;
 - f) atliekami pakeitimai, kurių reikia dėl teismo ar arbitražo procedūrų, arba
 - g) žemyninių šalių atveju – tarpusavyje keičiamos nacionalinės pristatymo vietos.
5. Pagal 1, 2 ir 3 dalis importuojami kiekiai turi neviršyti sutartinių kiekių.

5 straipsnis

[...]

6 straipsnis

[...]

**LEIDIMO SUTEIKIMAS IR SUSIJUSIOS INFORMACIJOS PATEIKIMAS BEI
KEITIMASIS JA**

7 straipsnis

Leidimo suteikimas ir importuotojų pateikiama susijusi informacija

1. Kai gamtinių dujų, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios yra tiesiogiai ar netiesiogiai iš jos eksportuojamos, importui prašoma taikyti išimtį pagal 4 straipsnį, tam importui reikalingas išankstinis leidimas. Leidimą suteikiančioms institucijoms pateikiama visa informacija, būtina įvertinti, ar įvykdytos 4 straipsnyje nustatytos sąlygos.

Ta informacija turi apimti bent šiuos elementus:

- a) dujų tiekimo sutarties sudarymo data;
- b) dujų tiekimo sutarties galiojimo trukmė;
- c) sutartiniai kiekiai, įskaitant visas lankstumo tuos kiekis didinti arba mažinti teises;
- d) dujų tiekimo sutarties šalių tapatybė, įskaitant, jei šalys registruotos ES, ekonominės veiklos vykdytojo registracijos ir identifikavimo (EORI) kodą;
- e) [...]
- ea) SGD mišinių atveju – dokumentai, kuriais įrodomi atitinkami Rusijos ir ne Rusijos kilmės dujų kiekiai mišinyje ir nustatomas maišymo procesas;
- f) SGD importo atveju – suskystinimo vieta ir pirmojo pakrovimo uostas;

- g) pristatymo vietos, įskaitant galimą su pristatymo vieta susijusį lankstumą, ir
- h) visi dujų tiekimo sutarties daliniai pakeitimai, nurodant dalinio pakeitimo turinį ir datą, išskyrus tik su dujų kaina susijusius dalinius pakeitimus.

Jei prašoma taikyti išimtį pagal 4 straipsnį ir dujų kaina buvo pakeista 2025 m. birželio 17 d. arba vėliau, pateikiama informacija apie kainos pakeitimą.

Reikiama informacija leidimą suteikiančiai institucijai pateikiama ne vėliau kaip likus vienam mėnesiui iki įvežimo į muitų teritoriją.

2. Gamtinių dujų, kurių gavybos šalis nėra Rusijos Federacija, importui reikalingas išankstinis leidimas, išskyrus atvejus, kai tokiam importui taikoma 3 dalis. Įrodymai dėl tų gamtinių dujų gavybos šalies valstybės narės, kurioje dujos turi būti išleistos į laisvą apyvartą, leidimą suteikiančioms institucijoms pateikiami ne vėliau kaip likus 5 darbo dienoms iki jų įvežimo į muitų teritoriją.
3. Išankstinio leidimo nereikalaujama, jei dujos importuojamos iš šalies, kuri išgauna dujas ir 2024 m. į Sąjungą eksportavo daugiau kaip 5 mlrd. m³ gamtinių dujų ir kuri yra uždraudusi importuoti Rusijos dujas arba taiko kitas ribojamąsias priemones dėl Rusijos dujų, arba kuri neturi dujų infrastruktūros, leidžiančios importuoti SGD ar dujotiekiu tiekiamas dujas. Ne vėliau kaip per 5 dienas po šio reglamento įsigaliojimo Komisija įgyvendinimo sprendimu parengia tokių šalių sąrašą ir prireikus jį atnaujina. Į pagal 15 straipsnio 1 dalį pateikiamą ataskaitą įtraukiamas išankstinio leidimo suteikimo proceso pagal 7 straipsnio 2 dalį veiksmingumo vertinimas.

- 3a. Leidimą suteikiančios institucijos, muitinės, kai jos nėra leidimą suteikiančios institucijos, arba kitos 9 ir 10 straipsniuose nurodytos stebėsenos procese dalyvaujančios institucijos gali prašyti pateikti išsamesnės informacijos, jei ta informacija laikoma būtina siekiant įvertinti, ar laikomasi 3 ir 4 straipsniuose nustatytų sąlygų. Jos taip pat gali remtis iš kitų šaltinių gauta informacija. Leidimą suteikiančios institucijos gali visų pirma reikalauti pateikti visą tam tikrų dujų tiekimo sutarties nuostatų tekstą arba visos dujų tiekimo sutarties tekstą, išskyrus informaciją apie kainą, ypač kai tam tikros sutarties nuostatos yra tarpusavyje susijusios arba kai atliekant tą vertinimą labai svarbu gerai žinoti, kaip suformuluotos sutarties nuostatos. Jei pateikta informacija nėra įtikinama, muitinė gali atsisakyti leisti išleisti prekes į laisvą apyvartą.
4. Gamtinės dujos, kurias ketinama importuoti į Sąjungą per sienas arba per jungtis ar sujungimo taškus tarp Sąjungos ir Rusijos Federacijos arba Baltarusijos, arba per sujungimo tašką Strandža 2 / Malkočlaras („TurkStream“), laikomos tiesiogiai arba netiesiogiai eksportuojamomis iš Rusijos Federacijos, išskyrus atvejus, kai leidimą suteikiančioms institucijoms ne vėliau kaip likus 1 mėnesiui iki įvežimo į muitų teritoriją gali būti pateikti aiškūs įrodymai, kad tos gamtinės dujos:
- a) per Rusijos Federaciją gabenamos tranzitu ir
 - b) kad gavybos šalis nėra Rusijos Federacija.
5. Kai gamtinės dujos iš trečiosios šalies į trečiąją šalį per ES gabenamos taikant tranzito procedūrą pagal Sąjungos muitinės kodeksą, leidimą suteikiančioms institucijoms ir muitinėms, jei jos nėra leidimą suteikiančios institucijos, likus ne mažiau kaip mėnesiui iki planuojamo tranzito pranešama apie:
- a) gamtinių dujų, kurios bus gabenamos tranzitu, gavybos šalį, išskyrus atvejus, kai tokios informacijos neturima;
 - b) planuojamus arba faktinius kiekio paraiškų tvarkaraščius, nurodant tranzitu gabenamų dujų kiekį, gabenimo laiką ir įleidimo bei išleidimo taškus, kai taikytina, duomenis pateikiant vienos dienos tikslumu;

- c) dujų tiekimo sutartyse numatytus kiekius ir pristatymo vietas ir
- d) pardavėjo ar pirkėjo arba bet kurio tarpinio subjekto ir atitinkamų perdavimo sistemos operatorių Sąjungoje sutartis, kai taikytina.

Leidimą suteikiančios institucijos patikrina duomenų nuoseklumą ir nedelsdamos pasidalija gauta informacija su muitinėmis, jei pastarosios nėra leidimą suteikiančios institucijos.

8 straipsnis

[...]

9 straipsnis

Veiksminga stebėseną ir vykdymo užtikrinimas

Leidimą suteikiančios institucijos ir, kai aktualu, muitinės, taip pat Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER) užtikrina veiksmingą II skyriaus nuostatų stebėseną, prireikus naudodamosi visais savo vykdymo užtikrinimo įgaliojimais, ir glaudžiai bendradarbiauja su atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis, kitų valstybių narių institucijomis, ACER arba Komisija.

10 straipsnis

Leidimą suteikianti institucija, bendradarbiavimas ir keitimasis informacija

1. Leidimą suteikianti institucija yra muitinė, išskyrus atvejus, kai valstybė narė tuo tikslu paskiria kitą instituciją. Jei valstybės narės leidimą suteikiančia institucija paskiria ne muitinę, o kitą instituciją, jos apie tai informuoja Komisiją.

2. Leidimus suteikiančios institucijos bendradarbiauja ir keičiasi gauta informacija apie gamtinių dujų importą su reguliavimo institucijomis, kompetentingomis institucijomis ir, kai taikytina, muitinėmis, taip pat ACER ir Komisija, atsižvelgdamos į savo užduotis, pareigas ir kompetenciją ir, kiek įmanoma, siekdamos užtikrinti veiksmingą vertinimą, ar tenkinamos šio reglamento 3 ir 4 straipsniuose nustatytos sąlygos.
3. Leidimą suteikiančios institucijos arba, kai taikytina, muitinės kas mėnesį pateikia naujausią informaciją reguliavimo institucijoms, kompetentingoms institucijoms, ACER ir Komisijai apie pagrindinius elementus, susijusius su gamtinių dujų, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios yra tiesiogiai ar netiesiogiai iš jos eksportuojamos, importo raida, tokius kaip pagal ilgalaikes ar trumpalaikes tiekimo sutartis importuojami kiekiai, įleidimo taškai arba sutarčių partneriai. Ši naujausia informacija taip pat turi apimti pagrindinius pokyčius, susijusius su Rusijos dujomis, įvežamomis į Sąjungą pagal tranzito procedūrą, kaip nurodyta 7 straipsnio 5 dalyje.
4. Skirtingų valstybių narių leidimą suteikiančios institucijos ir, kai taikytina, muitinės tiek kiek būtina keičiasi gauta informacija apie gamtinių dujų importą ir bendradarbiauja tarpusavyje, kad būtų veiksmingai užtikrinamas vykdymas ir būtų išvengiama apėjimo. Jos naudojami esamomis priemonėmis ir duomenų bazėmis, sudarančiomis sąlygas jų valstybės narės nacionalinėms institucijoms ir kitų valstybių narių institucijoms veiksmingai keisti aktuali informacija, arba prireikus tokias priemones įdiegia.
5. Ne vėliau kaip 2026 m. rugpjūčio 31 d. ir 2027 m. rugpjūčio 31 d. ACER, remdamasi pagal šį reglamentą gautais duomenimis ir savo informacija, paskelbia ataskaitą, kurioje apžvelgiamos sutartys dėl gamtinių dujų, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios yra tiesiogiai ar netiesiogiai iš jos eksportuojamos, tiekimo ir įvertinamas įvairinimo poveikis energijos rinkoms. Kai aktualu, ataskaita taip pat turi apimti duomenis apie Rusijos dujas, įvežamas į Sąjungą pagal tranzito procedūrą, kaip nurodyta 7 straipsnio 5 dalyje.
6. Komisija ir ACER, kai tinkama, su leidimą suteikiančiomis institucijomis ir, kai taikytina, muitinėmis keičiasi turima aktuali informacija apie sutartis dėl gamtinių dujų, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios yra tiesiogiai ar netiesiogiai iš jos eksportuojamos, importo, kad palengvintų šio reglamento vykdymo užtikrinimą.

NACIONALINIAI ĮVAIRINIMO PLANAI

11 straipsnis

Nacionaliniai gamtinių dujų tiekimo įvairinimo planai

1. Kiekviena valstybė narė parengia įvairinimo planą, kuriame aprašomos priemonės, įgyvendinimo etapai ir potencialios kliūtys įvairinti dujų tiekimą, kad 2028 m. sausio 1 d. suėjus visiško importo iš Rusijos Federacijos uždraudimo terminui būtų nutrauktas visas gamtinių dujų, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios yra tiesiogiai ar netiesiogiai iš jos eksportuojamos, importas.

Pirmoje pastraipoje nurodyta pareiga netaikoma, jei valstybės narės gali įrodyti Komisijai, visų pirma remdamosi pagal Reglamento (ES) 2017/1938 14 straipsnio 6 dalį teikiama informacija, kad jos negauna gamtinių dujų, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios yra tiesiogiai ar netiesiogiai iš jos eksportuojamos. Valstybės narės Komisijai tai įrodo iki pranešimo Komisijai apie nacionalinius įvairinimo planus dienos. Komisija informaciją apie valstybes nares, kurioms netaikomas reikalavimas parengti nacionalinį įvairinimo planą, informuoja Dujų koordinavimo grupę.

2. Nacionaliniame gamtinių dujų tiekimo įvairinimo plane pateikiama visa ši informacija:
 - a) turima informacija apie pagal esamas tiekimo sutartis importuojamą gamtinių dujų, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios yra tiesiogiai ar netiesiogiai iš jos eksportuojamos, kiekį;

- b) aiškus taikomų paramos priemonių ir nacionaliniu lygmeniu planuojamų paramos priemonių, kuriomis siekiama pakeisti gamtines dujas, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios yra tiesiogiai ar netiesiogiai iš jos eksportuojamos, aprašymas, kuriame taip pat nurodomi kiekiai, kurių tikimasi laipsniškai atsisakyti, įgyvendinimo etapai bei tvarkaraštis ir numatomos alternatyvaus tiekimo ir alternatyvių tiekimo maršrutų galimybės, jei tokių yra. Tokios priemonės gali apimti platformos „Aggregate EU“ naudojimą pagal Reglamento (ES) 2024/1789 42 straipsnį, energetikos įmonių tiekimo įvairinimo pastangų rėmimo priemonės, bendradarbiavimą regioninėse grupėse, pavyzdžiui, CESEC aukšto lygio grupėje, elektrifikacijos atveriamų alternatyvų gamtinių dujų importui nustatymą, energijos vartojimo efektyvumo priemonės, biodujų, biometano ir švariojo vandenilio gamybos didinimą, atsinaujinančiųjų išteklių energijos sprendimų diegimą, savanoriškas poreikio mažinimo priemonės arba kitų valstybių narių turimas galimybes palengvinti tiekimo įvairinimą;
- c) nustatytos visos galimos techninės, sutartinės ar reguliavimo kliūtys, trukdančios pakeisti gamtines dujas, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios yra tiesiogiai ar netiesiogiai iš jos eksportuojamos, ir tų kliūčių įveikimo galimybės.
3. Iki 2026 m. kovo 1 d. valstybės narės apie savo nacionalinius įvairinimo planus praneša Komisijai, naudodamosi I priede pateiktu šablonu.
4. Komisija, kai tinkama, palengvina nacionalinių gamtinių dujų tiekimo įvairinimo planų rengimą ir įgyvendinimą. Pagal 4 straipsnį esamoms tiekimo sutartims taikomu pereinamuoju etapu Komisija koordinuotai bendradarbiauja su valstybėmis narėmis joms įgyvendinant įvairinimo pastangas, siekiant nustatyti alternatyvius tiekimo šaltinius. Nauji tiekimo šaltiniai taip pat galėtų kompensuoti prarastas pajamas naudojant esamą infrastruktūrą, kuri anksčiau buvo naudojama Rusijos dujų tranzitui. Valstybės narės apie pažangą rengiant, priimant ir įgyvendinant tuos planus reguliariai informuoja Reglamento (ES) 2017/1938 4 straipsniu įsteigtą Dujų koordinavimo grupę. Remdamasi nacionaliniais įvairinimo planais Komisija vertina, kaip įgyvendinamas laipsniškas dujų, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios yra tiesiogiai ar netiesiogiai iš jos eksportuojamos, atsisakymas, ir vertinimus pateikia Dujų koordinavimo grupei pagal šio reglamento 13 straipsnį.

Nacionaliniai naftos tiekimo įvairinimo planai

1. Valstybė narė, į kurią importuojama Rusijos Federacijos kilmės arba iš jos tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojama nafta, siekdama iki 2028 m. sausio 1 d. nutraukti Rusijos Federacijos kilmės arba iš jos tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamos naftos importą, parengia įvairinimo planą, kuriame aprašo naftos tiekimo įvairinimo priemonės, etapus ir galimas kliūtis.
2. Nacionaliniame naftos tiekimo įvairinimo plane pateikiama visa ši informacija:
 - a) turima informacija apie tiesiogiai ar netiesiogiai iš Rusijos Federacijos pagal galiojančias tiekimo sutartis importuojamos naftos kieki;
 - b) nacionaliniu lygmeniu planuojamos priemonės, kuriomis siekiama pakeisti Rusijos Federacijos kilmės arba tiesiogiai ar netiesiogiai iš jos eksportuojamą naftą, taip pat kieki, kurių tikimasi laipsniškai atsisakyti, įgyvendinimo etapai bei tvarkaraštis ir alternatyvus tiekimo bei alternatyvių tiekimo maršrutų galimybės arba kitų valstybių narių galimybės palengvinti tiekimo įvairinimą;
 - c) galimos techninės, dėl sutarties kylančios ar reguliavimo kliūtys, trukdančios pakeisti Rusijos Federacijos kilmės arba tiesiogiai ar netiesiogiai iš jos eksportuojamą naftą, ir tų kliūčių įveikimo galimybės.
3. Iki 2026 m. kovo 1 d. valstybės narės apie savo nacionalinius įvairinimo planus praneša Komisijai naudodamos II priede pateiktą šabloną.

4. Komisija, kai tinkama, palengvina nacionalinių naftos tiekimo įvairinimo planų rengimą ir įgyvendinimą. Komisija padeda valstybėms narėms bendradarbiauti įgyvendinant nacionalinius įvairinimo planus. Valstybės narės apie pažangą rengiant, priimant ir įgyvendinant tuos nacionalinius įvairinimo planus reguliariai informuoja Tarybos direktyvos 2009/119/EB¹⁰ 17 straipsniu įsteigtą Naftos koordinavimo grupę.
5. Jei nacionaliniame naftos tiekimo įvairinimo plane nurodoma rizika, kad iki 2028 m. sausio 1 d. gali būti nepasiektas laipsniško naftos, kurios kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kuri yra tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojama iš Rusijos Federacijos, atsisakymo tikslas, Komisija, įvertinusi nacionalinį įvairinimo planą, per 3 mėnesius nuo nacionalinio įvairinimo plano pateikimo gali atitinkamai valstybei narei pateikti rekomendaciją, kaip laiku pasiekti tą tikslą. Gavusi Komisijos rekomendaciją, valstybė narė, į ją atsižvelgdama, per tris mėnesius savo įvairinimo planą atnaujina.

¹⁰ 2009 m. rugsėjo 14 d. Tarybos direktyva 2009/119/EB, kuria valstybės narės įpareigojamos išlaikyti privalomąsias žalios naftos ir (arba) naftos produktų atsargas, (OL L 265, 2009 10 9, p. 9).

DUJŲ TIEKIMO SAUGUMO STEBĖSENA

13 straipsnis

Reglamento (ES) 2017/1938 pakeitimai

Reglamentas (ES) 2017/1938 iš dalies keičiamas taip:

1) 2 straipsnis papildomas šiais 33 ir 34 punktais:

„33) nuostata „įmk arba mokėk“ – sutarties nuostata, kuria pirkėjas įpareigojamas priimti pristatytą nurodytą minimalų dujų kiekį arba už jį per tam tikrą laikotarpį sumokėti, neatsižvelgiant į tai, ar dujos buvo faktiškai gautos;

34) nuostata „pristatyk arba mokėk“ – sutarties nuostata, kuria pardavėjas įpareigojamas dujų nepristatymo atveju sumokėti sutartinę baudą.“;

2) 14 straipsnio 6 dalis iš dalies keičiama taip:

a) pirma pastraipa papildoma c punktu:

„c) Komisijai ir atitinkamoms kompetentingoms institucijoms pateikia šią informaciją, susijusią su gamtinių dujų, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios tiesiogiai ar netiesiogiai iš jos eksportuojamos, tiekimo sutartimis:

- i) Reglamento (ES) XX/2025 [šio reglamento] 7 straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją;
- ii) informaciją apie kiekius, kurie turi būti patiekti ir priimti, įskaitant pagal nuostatas „*imk arba mokėk*“ arba „pristatyk arba mokėk“ galimą lankstumą;
- iii) pristatymo tvarkaraščius (SGD) arba kiekio paraiškas (dujotiekiais tiekiamų dujų);
- iv) informaciją apie galimą sutartyse numatytą lankstumą, susijusį su metiniais sutartiniais kiekiais, įskaitant papildomus kiekius;
- v) informaciją apie dujų pristatymo sustabdymo arba nutraukimo sąlygas, įskaitant *force majeure* nuostatas;
- vi) informaciją apie tai, kuri teisė reglamentuoja sutartį ir kuris arbitražo mechanizmas pasirinktas;
- vii) kitų komercinių susitarimų, kurie yra susiję su dujų tiekimo sutarties vykdymu, pagrindinius elementus, išskyrus informaciją apie kainą.“;

b) pridedama ši pastraipa:

„C punkte nurodyta informacija disagreguota forma pateikiama apie kiekvieną sutartį, taip pat pateikiamos visos susijusios teksto dalys, išskyrus informaciją apie kainą, visų pirma tais atvejais, kai atliekant dujų tiekimo saugumo vertinimą labai svarbu gerai žinoti, kaip suformuluotos sutarties nuostatos, arba kai tam tikros sutarties nuostatos yra tarpusavyje susijusios.“;

3) 17 straipsnio antra pastraipa pakeičiama taip:

„Komisija nuolat stebi riziką, kylančią Sąjungos energetikos sistemai dėl dujų, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios yra tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamos iš Rusijos Federacijos, visų pirma remdamasi Komisijai ir kompetentingoms institucijoms pagal 14 straipsnio 6 dalies c punktą pateikta informacija.

Komisija įvertina, kaip pagal Reglamentą (ES) XX/2025 nacionaliniu, regioniniu ir Sąjungos lygmenimis įgyvendinamas laipsniškas dujų, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios yra tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamos iš Rusijos Federacijos, atsisakymas, remdamasi pagal to reglamento 11 straipsnį parengtais nacionaliniais įvairinimo planais. Tame vertinime taip pat įvertinamas atitinkamų institucijų keitimosi informacija ir bendradarbiavimo veiksmingumas ir, kai tinkama, pateikiamos tobulinimo rekomendacijos. Šis įvertinimas pateikiamas Dujų koordinavimo grupei.

Remdamasi trečioje pastraipoje nurodytu vertinimu, Komisija paskelbia metinę ataskaitą, kurioje išsamiai apžvelgiama valstybių narių pažanga įgyvendinant savo nacionalinius įvairinimo planus.

Kai aktualu, Komisija per tris mėnesius nuo pranešimo apie įvairinimo planą gali pateikti rekomendaciją, kurioje nurodomi galimi veiksmai ir priemonės, skirti saugiam dujų tiekimo įvairinimui užtikrinti ir laipsniškam dujų, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios yra tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamos iš Rusijos Federacijos, atsisakymui įgyvendinti.

Atsižvelgdamos į Komisijos rekomendaciją, atitinkamos valstybės narės savo nacionalinius įvairinimo planus per tris mėnesius atnaujiną.“.

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14 straipsnis

Profesinė paslaptis

1. Bet kokiai konfidencialiai informacijai, kuri yra gauta, kuria keičiamasi ar kuri yra perduodama pagal šį reglamentą, taikomos šiame straipsnyje nustatytos profesinės paslapties sąlygos.
2. Pareiga saugoti profesinę paslaptį taikoma visiems asmenims, kurie dirba ar dirbo šį reglamentą įgyvendinančiose institucijose, ir visiems fiziniams ar juridiniams asmenims, kuriems atitinkamos institucijos suteikė savo įgaliojimus, įskaitant atitinkamų institucijų samdomus auditorius ir ekspertus.
3. Profesine paslaptimi laikoma informacija neatskleidžiama jokiame kitame asmeniui ar institucijai, išskyrus Sąjungos arba nacionalinės teisės aktų nuostatose nurodytus atvejus.
4. Visa su verslo sąlygomis ar veiklos sąlygomis, ar kitais ekonominiais arba asmeniniais reikalais susijusi informacija, kuria pagal šį reglamentą tarpusavyje keičiasi atitinkamos institucijos arba valstybės narės, laikoma konfidencialia ir jai taikomi profesinės paslapties reikalavimai, išskyrus atvejus, kai perduodama tokią informaciją atitinkama institucija pareiškia, kad ši informacija gali būti atskleidžiama, yra reikalinga pagal Sąjungos ar nacionalinę teisę arba kai toks atskleidimas būtinas teismo procesui.

15 straipsnis

Stebėsena ir peržiūra

1. Komisija nuolat stebi Sąjungos energijos rinkos pokyčius, visų pirma susijusius su galima priklausomybe nuo dujų tiekimo ar kita tiekimo saugumo rizika, kylančia dėl energijos importo iš Rusijos Federacijos. Komisija ne vėliau kaip [OL: prašom įrašyti datą – dveji metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos] Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia šio reglamento įgyvendinimo ataskaitą.
2. Įvykus staigiems dideliems pokyčiams, keliantiems didelę grėsmę vienos ar daugiau valstybių narių energijos tiekimo saugumui, Komisija gali laikinai sustabdyti šio reglamento viso arba dalies II skyriaus taikymą vienoje ar daugiau valstybių narių. Tokiu atveju Komisija taip pat gali laikinai sustabdyti išankstinio leidimo reikalavimo taikymą pagal 7 straipsnio 2 dalį. Komisijos sprendime nustatomos tam tikros sąlygos, konkrečiai skirtos užtikrinti, kad bet koku sustabdymu būtų siekiama tik pašalinti grėsmę. Komisija informuoja Dujų koordinavimo grupę apie bet koki sustabdymą.

16 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

3 ir 4 straipsniai taikomi nuo [OL: prašom įrašyti datą – 6 savaitės po šio reglamento įsigaliojimo dienos].

7 straipsnio 1, 4 ir 5 dalys taikomos nuo [OL: prašom įrašyti datą – 6 savaitės minus vienas mėnuo po šio reglamento įsigaliojimo dienos].

7 straipsnio 2 dalis taikoma nuo [OL: prašom įrašyti datą – 6 savaitės minus 5 darbo dienos po šio reglamento įsigaliojimo dienos].

Šis reglamentas nedaro poveikio [Tarybos reglamente (ES) Nr. 833/2014]¹¹ nustatyto su SGD susijusio draudimo, kuris taikomas ir kurio turi būti laikomasi neatsižvelgiant į šio reglamento nuostatas, taikymui.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

¹¹ OL: prašom įrašyti atnaujintą nuorodą.

I PRIEDAS

NACIONALINIŲ GAMTINIŲ DUJŲ TIEKIMO ĮVAIRINIMO PLANŲ ŠABLONAS

Šis šablonas skirtas nacionalinėms institucijoms, rengiančioms 11 straipsnyje nustatytą nacionalinį įvairinimo planą. Plane turi būti pateikiama:

Bendroji informacija

Už plano rengimą atsakingos institucijos pavadinimas	
Dujų sistemos aprašymas. Jame turėtų būti apibūdintas: i) dujų poreikis; ii) tiekimo derinys, atsižvelgiant į priklausomybę nuo tiekimo iš Rusijos.	

Pagrindinė informacija apie dujų, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios tiesiogiai ar netiesiogiai iš jos eksportuojamos, importą į valstybę narę

Nuoroda į atskiras sutartis, apie kurias importuotojai pranešė kompetentingoms institucijoms ir Komisijai	
[...]	

Bendri į valstybę narę pristatytini dujų, kurių kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kurios tiesiogiai ar netiesiogiai iš jos eksportuojamos, sutartiniai kiekiai Nurodyti sutartyse numatytą lankstumą ir pristatymo vietą (sujungimo tašką, importo vietą, SGD terminalą ir t. t.).	
---	--

Priemonių Rusijos Federacijos kilmės arba iš jos tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamoms gamtinėms dujoms pakeisti aprašymas

3.1. Aprašyme turi būti pateikiami šie elementai:

Įvairinimo galimybės: i) alternatyvus tiekimas; ii) alternatyvūs tiekimo maršrutai; iii) paklausos telkimas.	
Priemonės ir jos tikslų aprašymas, įskaitant kiekius, kurių tikimasi laipsniškai atsisakyti, ir, jei priemonė yra daugiapakopė, tarpinius etapus	
Įgyvendinimo tvarkaraštis	
Priemonių poveikis energetikos sistemai, įskaitant poveikį srautų modeliams, infrastruktūros pajėgumams, tarifams ir t. t.	
Poveikis kaimyninėms valstybėms narėms	

Techninės, dėl sutarties kylančios arba reguliavimo kliūtys, trukdančios pakeisti Rusijos Federacijos kilmės arba iš jos tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamas gamtines dujas

Techninės, dėl sutarties kylančios arba reguliavimo kliūtys	
Kliūčių įveikimo galimybės ir tvarkaraštis	

Kategorija	Laipsniškai atsisakomų kiekių pakeitimas ¹²
Būtina informacija	Nacionaliniu lygmeniu nustatytų ir planuojamų priemonių, kurių imantis būtų pakeisti likę Rusijos Federacijos kilmės arba iš jos tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamų gamtinių dujų kiekiai, aprašymas i) Kiekiai, kurių tikimasi laipsniškai atsisakyti taikant kiekvieną priemonę, ii) įgyvendinimo tvarkaraštis (pradžią–pabaigą), iii) alternatyvaus tiekimo ir alternatyvių tiekimo maršrutų galimybės
Dujotiekiais tiekiamos dujos	
SGD	

¹² Tokios priemonės gali apimti platformos „Aggregate EU“ naudojimą pagal Reglamento (ES) 2024/1789 42 straipsnį, energetikos įmonių pastangų įvairinti tiekimą remimo priemonės, bendradarbiavimą regioninėse grupėse, pavyzdžiui, Vidurio ir Pietryčių Europos energijos tinklų sujungiamumo iniciatyvos (CESEC) aukšto lygio grupėje, gamtinių dujų importo alternatyvas – elektrifikaciją, energijos vartojimo efektyvumo priemones, biudujų, biometano ir švariojo vandenilio gamybos didinimą, atsinaujinančiųjų išteklių energijos sprendimų diegimą arba savanoriškas poreikio mažinimo priemones.

II PRIEDAS

NACIONALINIŲ NAFTOS TIEKIMO ĮVAIRINIMO PLANŲ ŠABLONAS

Šis šablonas skirtas nacionalinėms institucijoms, rengiančioms 12 straipsnyje nustatytą išsamų nacionalinį įvairinimo planą. Jame turi būti pateikiama:

Bendroji informacija

Už plano rengimą atsakingos institucijos pavadinimas	
Naftos sistemos aprašymas. Jame turėtų būti apibūdintas: i) naftos poreikis; ii) tiekimo derinys, atsižvelgiant į priklausomybę nuo tiekimo iš Rusijos.	

Pagrindinė informacija apie naftos, kurios kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba kuri tiesiogiai ar netiesiogiai iš jos eksportuojama, importą į valstybę narę

Bendri į valstybę narę pristatytini Rusijos naftos sutartiniai kiekiai Nurodyti sutartinių įsipareigojimų galiojimo pabaigos datą.	
Informacija apie įvairių suinteresuotųjų subjektų (pardavėjo, importuotojo ir pirkėjo) tapatybę	

Priemonių Rusijos Federacijos kilmės arba iš jos tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamai naftai pakeisti aprašymas

Aprašyme turi būti pateikiami šie elementai:

Įvairinimo galimybės: i) alternatyvus tiekimas; ii) alternatyvūs tiekimo maršrutai.	
Priemonės ir jos tikslų aprašymas, įskaitant kiekius, kurių tikimasi laipsniškai atsisakyti, ir, jei priemonė yra daugiapakopė, tarpinius etapus	
Įgyvendinimo tvarkaraštis	
Priemonių poveikis energetikos sistemai, įskaitant poveikį srautų modeliams, infrastruktūros pajėgumams, tarifams ir t. t.	
Poveikis kaimyninėms valstybėms narėms	

Techninės, dėl sutarties kylančios arba reguliavimo kliūtys, trukdančios pakeisti Rusijos Federacijos kilmės arba iš jos tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamą naftą

Techninės, dėl sutarties kylančios arba reguliavimo kliūtys	
Kliūčių įveikimo galimybės ir tvarkaraštis	
